

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló”, a vobis institutum ad cat olicarum cartium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-ter 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytőzsdékben.

Aratás.

Cseng a kásza a hullámos rónaságon. Az Isten áldása rendre dől. A gazda reményessége, fárasztó munkájának arany színű szép gyümölcse eléje hull.

Igy van, jobban mondván így kellene lenni mindenütt szép Magyarországon.

Hajh! de sok helyütt másként történik. Lapunk mai hasábjain egy szomorú levelet közlünk egy olyan helyről, a hol az aratás megtörtént már, a cséplés is, sőt jóformán ki van már mondván az eladás, igazabban a licitáció is.

Fejérmegyének, ennek a gyönyörű sík területnek, amely annyi áldást szokott teremni, ennek a Fejérmegyének egy jelentős részén nem lesz az idén aratás. A megye derekán és déli részén pocskéká verte, semmivé tette a jég az egész ideai termést. Nemcsak a szemes gabona, hanem a hüvelyes vetemények, a tengeri, a szőlő is tönkrement, egyenlő lett a föld felül. A lakosságnak nem lehet egyéb gondolja, hogy felszántatja a letarolt rétet, a mely nem termett neki se virágot, se élesemmit, csak nyomorúságot, meg egy szomorú botot, amelyet megfaraghat kol-dasbotnak.

Szomorú helyzet ez minálunk. A mikor a mi népünk nem ért máshoz, nem lát egyebet, mint a földet művelni, az ipar, a kereskedelem, a háziipar ezerféle ága ismeretlen fogalom előtte.

Mi lesz most ezzel a szegény földhözragadt néppel a tél idején. A mikor egyébként is feje fölé tornyosul az élet ezernyi fájdalma, tengernyi baja.

Jó emberek! a kiknek szivetek van, ne zárjátok be sziveteket az ajtótoknál könyörgők előtt.

A Felmayer-gyár pusztulása.

Városunk virágzó ipartétele, a mely éven át 5-600 embernek biztosít kenyéret és jövedelmet, tegnap oly óriási kárt szenvedett, a melynek kihatása egyelőre kiszámíthatatlan, a sok száz ember sokáig fogja szomorúan emlegetni a tegnapi napot, a mely ránczva az anyagi szerencsétlenség forrása lett.

Rekkenő hőségben pont fél kilenckor egy hosszú, szinte fájdalmas, vészjósló fűttség hallatszott a Felmayer-gyárból.

Az emberek meglepetve néztek össze.
— A Felmayer-gyárban sztrájk ütött

ki, vagy tűz van — mondották egymásnak, majd megkondult az öreg templom nagy harangja.

— Hármat kongatnak! Tűz van a Palotavárosban.

Az elsőt lassankint követték a többi harangok. S mikor vagy husz harang kondulása rémes összevisszaságban, kerve, intve, fenyegetve behatolt a lélkünkbe, valami csodálatos aggodalom szállt meg bennünket. Mekkora veszedelem lehet, mikor a vészjelzés mindig sürűbben, mindig követelőbbben sürget. Fél kilenc órakor támadt a tűz a gyár legmodernebb és legértékesebb részében, az ugynevezett tarkázó helyiségben. Öt perc alatt egy lángtenger volt az egész száraz épület a vele közvetlen összeköttetésben levő helyiséggel a gőzszárító kamrával együtt. Az első öt percben már teljes erővel működött a gyári tűzoltóság, csatába szállva az elemek pusztító hatalmával. Félóra alatt lokalizálták, két óra alatt teljesen elnyomták a tüzet s láthatták azt a borzasztó pusztítást, a mely két óra alatt fél millió értéket tett semmivé. Láthattuk a pusztán, komoran meredező falakat, lenn pedig az összerombolt, tönkretett gépek tömegeit.

Ha bort iszom . . .

(Anákreon görög eredetjéből.)

Ha bort iszom, szívem, lélkem
Ugy fellángol, majd elégek,
Felhevülve a műsáknak
Dicsálatokat énekelek.

Ha bort iszom, mint a szellő,
Tovaszáll terhes bánatom,
Mindem gondom, — keservemet
Mély sirba temelve látom.

Ha bort iszom, Bakhusz a bű
Láncait mind feloldozza;
Ujra virít, illatozik
Ifjúkorom szép tavaszra.

Ha bort iszom, mámoros főm
Haván illatos babócok
Szép koszorúba fűződnek,
S én vidám éltetvől dallok.

Ha bort iszom, istenekkel
Fényes égben milatozom,
Testem, — lelkeim földi részét
Elátatja a billikom.

S ha még ezután is iszom,
Egyre nő a boldogságom,

Elatszom s hogy így haljak meg,
Mindenfelét est kívánom.

Vekerle Sándor.

A varrógép.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —
Irtá: Domonkos István.

Veronkát ügyes és okos leánynak tartotta mindenki, nem éppen úgy, mint más leányokat, akikről ugyanezt el szokták mondani. Ügyessége korán fejlődött és mivel senki nem volt, aki izlését, dolgainak menetét bizonyos irányba terelte volna, tehát munkája bizonyos eredetiséget öltött magára. Ez akkor tünt föl, mikor Veronka a varrogatásba kapott bele. Ott laktak, ahol a hegyhullámok legédrosabbak voltak, kicsi kalitka-szerű házban, nem nagyobbban, mint amekkora bodzafa-csapóajtós fészketek szoktak kitenni a cinkek fogdosására. Az a kis ház úgy fogta a Veronkát, mint a szinesruhás kis cinke madarat a csapóajtós kalitka.

Csupa eleven hegyoldalak, virágos lombos fasátrák vetétek körül a házukat, a vagy kék ég kicsike darabokban kukucsált be hozzájuk, a nap pedig éppenséggel kíváncsiságból időzgetett fölöttük. Mesésen szép helyen laktak a Veronkák és ezért bizony senki se csodálkozték, ha tarkaruhás madárkához hasonlítottam a Veronkát. Olyan szelid és olyan ájtatosan hallgató volt mindig, mint az oltárhoz járuló lányok és színes, világos ruhásként mégis elevenné tetek. És tiszta volt, mint a forrásban fürdő madár.

Öreg anyjával maga volt, mint a mesebeli

szép lónkák. Szomszédjai sem voltak; akik voltak, azokat eltakarta előtük a hegynek fodra, lomb, galy, bokor, melyek gazdagok voltak és terhesek a leveles szépségükkel. Ebben a csendes világban a Veronka, mint a mesebeli árva, úgy éldégt és míg körülötte, mellette az élet nyugtalansága bizsgott, ők ketten kiestek az életnek nyugtalan hullámából.

A szomszédjuktól is, (a hegykanyarulatnál), a legényfiú Amerikában volt, meg szinte csoda megvallani, az ő édes apja is, meg a legény bátyja is Amerikában voltak. És mikor jöttek hozzájuk ismerősök, rokonok, csodás dolgokat beszéltek nekik és ők álmélkodva hallgatták, anélkül, hogy valamicske inger is lopódzott volna a lelkükbe. A gyárbeli leányok is jöttek hozzája szombat estenden, vagy vasárnap és azok is színes, tarka világról tereferáltak, de az öreg anyóka is meg a Veronka is minden lelkiindulat nélkül hallgatták. Sőt a Veronka sokszor a leányok beszéde közben lehunyt a szemét, mintha elfáradott volna a lelke azoknak a mozgalmas képeknek befogadására, melyet a pajtásai beszéltek.

Szóval: a Veronka körül mozgott, nyüzsgött a világ és ő olyformán húzódott félre öreg anyjával, mint a tengerhullámoktól ahogy félrehúzódik bizonyos keskeny, elrejtett öblöcské puhamohás sziklafalak között.

A lányok pöröttek is vele, mondogatták: „te semmit sem tudsz, Veronka! . . . Miért nem jössz velünk, hogy látnád és tudnád, mi hogyan van! . . . Már kicsinyenkinem is mérünk hozzád varrnivalót hozni; nem tudod, mi a divat, mit hogyan kell!”

A Veronka pedig mosolygott és azt mondta: „Aki nincs velem megelégszem, arról nem lehetek, ha máshoz fordul. Én úgy teszek, úgy dolgozom, ahogy az Isten adta a tudományomat!”

Mai lapunk 6 oldal.

A tűz keletkezése.

A nagy tarkázó helyiség, ahol a tűz kiütött, a Palotai-utczára néz. Körülbelül 15 eszterdóvel észlelti még a boldogult Felmayerék építeték. Körülbelül 25 méter hosszú és 12 méter magas émeletes épület, a gyár legmodernebb és legértékesebb része, ahol négy óriási tarkázó gép állott. A gépek értéke darabonként körülbelül 40 ezer koronát képvisel. Az északi sarkon levő gépet felszerelték, amely emelte felfelé a szárító felé a rája csavart kékszíntű ruhakelmét, amelyet piros mintákkal festettek meg. A megfestett kelme körülbelül 12 méter magasságba, szóval az épület födémeig emelkedik, ahol a szárító helyiség van, amelynek 70 fokos hőisége azonnal megszáritja a rápadat festéket. A tűz egy kitűnös vegyi folyamatnak volt a következménye. A kék szín ugyanis amikor az aluzerin-vörösnak nevezett színnel érintkezik, csak egy kissé erősebb surlódásnál is szikrárt bocsát ki magából. Ez gyakrabban megtörténik s azért ropogant óvatosságot igényel. Amint az ilyen kipattanó szikrárt észreveszik, abban a pillanatban vízzel locsolják vagy leszakítják a kelmet. Scheier Imre munkás, aki a kérdéses gépet szerelte, a második pillanatban vette észre a kipattanó szikrárt, akkor, amikor az már dió nagyságu lángot támasztott. A borzasztó hőségben a száraz kelmen föléledt futott a láng a szárító felé.

Scheier rögtön elküldte magát:

— Meneküljön mindenki kifelé. Tűz van!

Ő egy veder vizet véve kézbe, a lépcsőn föléledt rohant. Mire azonban odaért, a tűz már ur lett a felső régióban. Csak épen, hogy ő maga lejutott. Ruháját, amelyben dolgozni szokott, már képtelen volt megmenteni.

A tűz rombolása.

Körülbelül harminc munkás dolgozott a tarkázó helyiségben, akik látván az egyszerre lobbot vető helyiséget, a legnagyobb gyorsasággal kifelé tödültek. A végtelenségig kiszáradt deszkák, a kartonok rögtön tüzet fogtak s pár perc alatt az egész helyiség egy óriási égő, lobogó, ropogó tüztenger lett. Mire a szomszéd helyiségből a gyár városházterén levő igazgatói irodába telefonáltak, a tűz már hatalmas lángkévekben a tetőzetet is keresztül törte s lángba borította az egész fedélzetet. Természetes, hogy a tűz oldalirányban is kereste a maga táplálékát. A melékhelyiségben, az ugynevezett gőzszerűtőben, ahol szintén ér-

tékes gépek állanak, néhány perc múltán szintén megkezdte a tűzvész romboló munkáját.

Az oltás.

Az igazgatóság első dolga volt a gyár közepén levő tűzoltóságot értesíteni a veszedelemtől. A Felmayer-gyár kitűnően fel van szerelve veszedelem ellen. A gyár gőzfejlesztő gépei mellett, a rútyok az egész telep munkáját üzemben tartják; ott vannak a tűzoltó gépek. Csak egy csavarral rá kell alkalmazni az összekötő készüléket s a gőzgép abban a pillanatban a víz szivattyuzásának munkáját végzi. A 280 méteres mély kut, továbbá a csatorna vízzel közvetlen összeköttetésben levő víztartályok bőven szolgáltatják a vizet. Pár perc telett csak bele s már három tűzoltó három oldalról vitte a fecskendő s támadta meg a romboló, hatalmaskodó elemet. Természetes, hogy munkájuknak csak alig lehetett látszaja, mikor a tűzvész több száz köbméternyi területen a végtelenségig kiszáradt anyagon tombolt megbőszült erejében. Nem tellett bele tíz perc, már ott voltak a városi tűzoltók, majd a Weisz és Tull bőrgyár, valamint a Kovács-féle bőrgyár fecskendői, később a Déli Vasúti műhely tűzoltó munkásai.

Hogy az égő helyiségekből bármit is megmentsenek, arról természetesen szólni sem lehetett. A tűzoltók egyedüli gondja abban összpontosult, hogy a pusztító elem tovatérjedését meggátolják. Most tetszett csak ki, hogy az egész gyártelep mennyire össze-vissza van építve, ahol ugyszólván minden talpalatnyi helyet használtak. A főgond arra irányult, hogy a tűz a gőzszerűtő helyiségen túl ne terjedjen. Egy hatalmas vasajtó és egy tűzfal állott a tűz útjában, de közvetlenül a tűzfal mellett egy széles fakémény emelkedik. Ha a tűz ebbe belekapaszkodik s végigjut a tetőzetben, bejut a gyártelep közepébe, az óriási 3 emeletes fából készült szárító helyiségbe s akkor lehetetlen a mentés. Az egész gyártelep menthetetlenül elpusztul. A gőzszerűtő kamra mellett van a vegyszeti laboratórium, a melyben nagy mennyiségű robbanó anyag — kénsav stb. — van felhalmozva. Ezek annyira érzékenyek, hogy csupán a levegővel való érintkezésköz is veszedéllyel jár. A gyár vezetősége kénytelen volt ezeket a veszedelmes anyagokat, a mely az égő-lobogó helyiségtől csak 4—5 méternyi távolságban voltak, tovább is a helyiségben hagyni.

A tűz lokalizálását a tűzfalnak kellett véghezvinni. S itt nagy érdeme van Klindig Györgynek, a gyár rajzolójának, városunk népszerűt

létájának, a ki a tetőre fölmászva több munkással vedrekből, kannákból állandóan öntötte a fakéményt. Majd jöttek a tűzoltók s nekiülvén az égő helyiségeknek, hatalmas vizsugaraikkal megtámadták a lángteret. A lobogó tűzömeget csakhamar sőt sárgás füstgomoly váltotta fel, jelezve, hogy a tűz ellenségére talált.

Nagy veszély fenyegetett abból a szempontból is, hogy a tűzoltóság gázrobbanástól rettegelt. A gázcsöveket lehetetlen volt elzárni s minden pillanatban attól kellett tartani, hogy a gáz felrobban s a csövön kitóduló folyton robbanó anyag még nagyobb veszedelemnek lesz forrása. Néhány munkás a Palotai utcán a következő föllesztéséhez fogott, hogy a csövet megkevesse a gázcső nyílását eltömíjék. Adler Herman gázmeister azonban halált megvető bátorsággal, a tűzoltók fecskendőinek vizsugaraitól körülülve behatolt az égő helyiségbe s egy csomó sárral betapasztotta a gázóra nyílását. Hogy vakmerő bátorsága a legnagyobb elismerésre tarthat számot, egészen természetes.

Félóra múlva a kedélyek megnyugodtak. A tűz lokalizálva volt. A főépület farészre egyik a másik után roskadt össze, gyönyörű tűzszporokkákat szórva maguk körül. Beszakadt izzva, sísteregve, pattogva az égés fedélzet is. Természetes, hogy azonnal működött a tűzoltók vizsugára s elnyomta a dühöngő elem fűkevesített hatalmát. A gyár alkalmazottai, a kik a helyiségekből a kész, vagy feldolgozásra váró árukat öre kapva szállították — beszüntették munkájukat.

A közreműködők.

A katonaság nagy része gyakorlaton volt, ép azért a vezetőség s veszedelem első hírére vagy 25 katonával siethetett a színhelyére, a kik Bittó István százados vezetésével mellett inkább a rend föntartásán működtek közre. A gyakorló ténre telefonáltak s csakhamar újabb csapatok érkeztek, a melyek már a fecskendők körül is segíthettek. Ideje is volt a gyár munkásai kimerültek a fokozott munkálkodásban, a szájától tömeg indolenciája pedig szinte határtalan volt. Hiába figyelmeztette őket a rendőrség, se kérés, se fenyegetés nem használt, sőt volt olyan vitéz is, a ki egyenesen panaszra ment, mert őt is segítségre szőlították.

Balesetek.

Szinte csodálatos, hogy ekkora s ily rohamosan tovább harapódzó veszedelemnek áldozata

Es varrogatott helyes, ügyes kis ruhákat; esalten és ostobácska diszekelt, olyan tarkákat mint a szép cinke madárkák gunyja és a szines szagocskákat is ugy potyogatta rá, mint a cinkék gunyáján vannak a szines foltok. A dévajabb lányok megpördültek a Veronka előtt, mikor fölpróbálták a ruhát és azt mondták: „No, olyan vagyok, mint az istiglic! ezzel bizony el sem merek a gyárba menni!”

Es bizony voltak, akik el-elmaradoztak a Veronkától, nem hoztak neki varrót, akiket ki-művelt a gyár, meg a város. Csak hogy az volt a szerencse, hogy helyette mindig verődek hozza apró, ártatlan kis csibelányok, akik még a szü ziesen tiszta hegyoldalakon kívül semmit sem láttak ez ezek gyönyörködtek a ruhácskákban, melyeket Veronka varrt nekik, amelyekhez a formát a Veronka a cínegék, meg a tarka virágok gunyácskájáról vette.

Ekkor a Veronka nem volt tizenöt évnél idősebb. Nem csoda, ha a hegybeliek álmeikodtak rajta és mondogatták, az öregebb asszonyok kíváltképp, hogy honnan vette ez a Veronka a tudományát! Mert helyesen és apró öltésekkel varrogatott és a niaga tanulságával, ahogy mondtam már.

Mig idáig jutott a Veronka, hát bizony sok mindenen ment keresztül. A szivek ugy változtak a lelki életében, mint körülötte a színek. Es levélhullást nemcsak a lombos fákon, meg a kővér szőlővenyigéken látott; csunya han-uszini felhőket is nemcsak az égen látott egyedül balagni.

Egykor a kis családjuk élete fájáról minden pompa lehullott és kegyetlenül kifosztva, lércsípetteen állott a kis familia. Akkor, mikor az édes anyja meghalt. Ekkor minden gondolatjuk, minden beszédjük olyan nehéz és szomorú felhő

volt, mint aminők ősszel a kis hegy öble fölött járkálnak, mámorosan a bánattól. Aztán meg a beszélgetésük is olyan keserves és siránkozó forma volt, mint az ősi szellők, melyek a kis kalitka-házuknál megakadnak és a siránkozó gyermek módjára siránkoznak.

A Veronka nagyon jól emlékezik erre; már ekkor tíz éves gyermek volt és világosan látta, hogy az édes anyja sáppadozik, mint ősszel a levelek és hogy gönyöd, mint a hervadt virágok. De hát Istenem! elhunyt ez a szomorúság immár. A fekete koporsóval a győző kanyarodtak le a hegyszakadékokon és a horgasoktól lecsúngó virágos illatos ágak bucsuzásképpen meg-megcirókázták a koporsó föléjét.

Azóta immár egyebb nyomorúság is meg-lepte a kis familiát. Kisorvadozott a szőlő a házacska végében, sőt a ribizke meg az egresbokrok is évente előbb verőkik le leveles öltözeteiket, mint az ősz hogy főlöszlönán őket az al vásra. Eppen így a gyümölcsfák is, melyekből pedig szépen pénzelték valamikor. A levélpenész és más láthatatlan irigy ellenségek bujkálnak régtől fogva a hegyek között; és akkoraj, mikor először rákaptak a szőlőkre, — Veronkának az apja meg a bátyja sok kétségbeesett hegybeli lakóval kiment Amerikába pénz után.

Bizony ez is siralmas állapot volt. Az öreg asszony és a Veronka sokat sirtak árvaságukban és ugy becsukódtak a kis házba, mintha féltkel volna a felhők járásától is. Azóta kissé vigasztalódtak és várakozásban telik a reménységük: várják a leveleket Amerikából; a pénzre rá sem gondolnak, mert mindig olyasféle hírek jönnek a tengerentúlról, hogy „most jönszen munka!”, „meg kell várni a percentválasztást, akkor nyílnak meg a gyárak” és több más.

Az utóbbi időben könyörületből odavetődik

a Veronkákhoz egy-egy szőlősgazda vörösréz puttonnyal a hátán és megpermetezik a ribizke meg egresfákat gálliccal és gyümölcsrészkor fölfőkutyorodik az öreg asszony valami egylovas szekérekre a gyümölcscsel és hoz érte haza pénzeckét-kimerülten, fáradtan. A többit a Veronka állja varrogatásaiául.

Mondtam, a Veronka tizenöt évét betöltötte, mikor kicsike eldugott házukat szép tavaszi időben valaki meglátogatta. Szép ruhás úri ember, akinek fehér inggalléja ragyogott, mint a porcellán és a bajusza is ragyogott, mint a fekete fényes csont. Hosszu, sovány úri ember volt, mosolygós orcája és édeskés beszédű; kissé németesen, töredezzve jött a szó az ajkára, mely széles és husos volt és a bajusza nem bírta el-takarni. A Veronka nem birt a bámulástól hova lenni, amikor ez az ur meglátogatta őket és az öreg anyja meg éppenséggel hátalkodott, hogy hogyan jutott számukra ez a szerencse. A Veronkát „kisasszonykának” szőlította a látogató és minden töredezés dacára is áradozott a sok beszéd belőle. A ház előtt fényesre festett kocsi állt, tömött, gömbölyű lövacskaival és a kocsin egy varrógép volt szálmás vászonba bebugyolálva.

Az a hiőtözött ur mikor elmondotta, hogy mennyire sajnálja a Veronkát, hogy még mindig apró egymásután szemező öltésekkel öli a szemét, mellét: ráért a dologra és égre-röldre ajánlotta a varrógépjét. Ki is ment és a kocsi gyermekével behozták a gépet Veronkákhoz. A Veronka sokat hallott már a varrógépéről, de, meg kell vallani, minden elterjedés mellett is, nem látott ilyent közelebbről. Pönt a hegyben össze-vissza ő foglalkozik varrással tulajdonképen és az igazi varrót lent a faluban készíttik a díszes ruhákat.

Ez a bizonyos ur annyira szives volt, hogy hamarjában szövétarabot kért és maga próbált

nem lett: Lantay Gyula gyári munkás egy üvegablaknak esett neki s mellén, lábán, kezén szenvedt kisebb sérüléseket, a melyeket a mentők bekötözték. Nikolsburger Sándor tüzőlő a fején sérült meg jelentéktelenül.

A kár.

Gerő Jakab igazgató a tűz kitérősekor rög-tön megtelefonta Bécsbe a gyár tulajdonosainak a gyár veszedelmét. Ma reggel már megérkeztek Neunkirchenből a kiküldöttek. Megállapították, hogy a kár körülbelül 400 ezer koronára rug s legalább 8 hónapba kerül, míg a rendes üzemet a régi kerékvágásban újra megkezdhetik. Nagy megnyugtatóssal szolgál, hogy a gyár munkásait továbbra is teljes számban óhajtja foglalkoztatni s ha itt nem lehet, egybeült — esetleg Neunkirchenben — ad nekik foglalkozást. A gyár a „Magyar és osztrák gyárak” biztosító szövetkezeténél volt biztosítva s így a kár, ha nem is egészen, de részben megtérül. A drága gépek — a mint halljuk — csak mint ócskavas számítanak most: már ilyen finom gépeknél egy fél milliméternyi elhajlás tönkreteszi a használhatóságot. Az új gépek elkészítése legalább fél évet vesz igénybe.

UJDONSÁGOK.

Kérő szó a közönséghez.

A Székesfehérvári Keresztény Kereskedelmi Alkalmazottak köre, a társadalom legnagyobb, leg-égetőbb igénynek kielégítésére kívánja gyümölcsözővé tenni a társadalmi érintkezés kellemeit.

F. hó 14-én a Belv. Kath. Kör kerthelyiségében és a Szt. István Teremben tartandó nyári mulatságot alulírott egyesület javára rendezi, hogy a mi munkánk és embermentő törekvésünk ezáltal is közelebb jusson az üdvös megvalósuláshoz.

Szép és nemes a cél, melyben a Kereszt által hirdetett áldozatkész emberbaráti szeretet és a tudomány által tanított védekezés eggyé olvad.

Hatalmas ellenség pusztítását akarja megtörni a mi egyesületünk, amelynek sikeres munkája a társadalom. Közremunkálását teszi, szükségessé, hiszen saját életünk védőivel a magyar

társadalomnak tesszünk szolgálatot! És mert por-szemekből lesz a szikla, parányokból alakul a mérhetlen erejű hatalmas tömeg, fillérek teremtik meg a nagy összeget is, a mely egyesületünk sikerében a legfőbb tényező.

Kérjük a nagy közönséget, hozza meg kellemes szórakozás révén filléreit a társadalom érdekét szolgáló egyesületnek, s tegye fényessé a mulatságot, hogy gazdag legyen a mi védekezésünk anyagi ereje!

Székesfehérvár 1907. július 5-én.

Fejérmegyei és Székesfehérvári szab. kir. város tuberkulózis ellen védekező egyesület.

Személyi hír. Megyéspüspökünk hétfőn hosszabb üdülésre távozik városunkból.

— **Az Oltáregylet** rendes havi szent miséje holnap, 7-én reggel 8 órakor lesz a szemináriumi templomban.

— **Szentgyakorlatok.** *Próhátszka* Ottokár dr. megyéspüspök négy napon át tartott szentgyakorlatokat megyéje papságának. A szentgyakorlatok, a melyek a Szent Imre-konviktus kápolnájában folytak le naponta 50—60 áldozópap vett részt. A megyéspüspök naponta négy szentbeszédet tartott. Pénteken a Te Deum után a papság tisztelget főpásztoránál. Érzelmeket Rác Endre plebánus tolmácsolta ékes szavakkal.

— **Esküvő.** *Pénzes* József okl. építész-mérnök ma tartotta esküvőjét Budapesten a vizvárosi Szent Anna kápolnában *Ludwig* Irén kisasszonnyal.

— **A honvédség köréből.** *Neczpál* *Juszt* Dénes hadbiztos a honvédelmi minisztériumból a székesfehérvári m. kir. V honvédkerületi parancsnoksághoz, *Udvardy* Endre főtiszt-tiszthelyettes Nagy-váradról a székesfehérvári m. kir. 17-ik honvéd-egyalogvezredhez helyeztették át, *Telmány* Gyula százados-kezelőt és *Bölcs* Miklos hadnagy-kezelőt a székesfehérvári m. kir. 16-ik honvéd-egyalogvezrednél nyugdíjba vonulnak.

— **Eljegyzés.** *Édes* Jenő munkácsi főgimnáziumi tanár eljegyezte *Schefcsik* András bicskei börgyáros kedves leányát, *Margitkát*.

— **Uj városháza (?)** Nincs még meg. Ne tessék megjéjdeni. Valószínűleg nem is lesz meg. Legalább ebben a században nem. Csak tervről szólunk, melyet sokan szívesen hallanak. A Magyar Király szálloda a mely Zichy Jenő gróf tulajdonos, a tulajdonos halála után most már véglegesen Szontagh Jenőné, szül. Zichy Erzsébet grófnőre szállt. Az új tulajdonos nem akarván a szállodát megtartani, áruba bocsátja. Az ár körülbelül 200 ezer koronára tehető. Fölvetjük a kérdést — a mivel egyébként már többen is foglalkoztak — nem volna-e helyes ha ezt a szép hatalmas helyiséget a város megvénné Városházának. A régi városház állapota ügyis tarthatatlan. A Magyar Király szálloda pedig méreteivel, helyiségeivel némi átalakítással kielégítően megfelelne a jelzett célnak. Lenn a mostani ebédlő helyiséget könnyű volna átalakítani, kényelmes megfelelő közgyűlési teremmé. Fönn, lenn pedig el lehetne helyezni az összes hivatalokat, még a rendőrséget is. A város nem fizetne idegen helyen házbért s együtt lehetnének az összes helyiségei. A mint halljuk — az épület 200 ezer koronáért esetleg még olcsóbban is megkapható. Ha a város a mostani helyiséget eladná, tekintve annak kedvező felvételét, nem sokkal kapna kedvezőbbet érte. Egyébiránt tessék gondolkodni fölötté.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fogadják mindazok, kik boldogult felejtethetetlen Alapi báró Salamon Mihály sógorom illetve testvérem elhunyt alkalmából részvételüket nyilvánítani, a koporsóra kocsizot helyezni szívesek voltak, ezután is legmélyebb hálás köszönetünket. — Székesfehérvár 1907. július hó 5-én — Szentandrás Szévald Mór és neje Alapi báró Salamon Elyira.

— **Vekerle és a szocialisták.** A mint irtuk — vitélő cucilistáink csütörtökön nagy tüntetésre indultak Vekerle ellen. Már kora délután sorra járták az üzleteket és mindenkit magukkal vittek, hogy a miniszterelnök előtt hallassák a hangjukat és bebizonyítsák, hogy ők is vannak olyan kőblovagok, mint a pestiek.

A miniszterelnök a 6 órai vonattal szándékozott tovautazni. Előbb azonban lehatatott a Sóstóra, a hol gyermekéveiben sok kellemes napot töltött. Visszajövet a vasuti nagyházaknál leszállt és a sinek mellett gyalog sétált a perronra. A kőblovagok vártak-vártak s mikor megtudták, hogy Vekerle az ő magas beleejegyzésük nélkül is bátorkodott elutazni, hosszú orral távoztak. Így végződött a fehérvári cucilista tüntetés.

rajt varrni, sőt oktatgatta a Veronikát minden ellenkezése dacára, hogy hiszen ő nekik nincs rá való pénzük.

— Nem kell ide pénz! — mondta nagylelkűen az az ur — majd mikor a gép keres, magamagát kifizeti. Ezek és ehhez hasonló sokféle szavak olyan szépen hangzottak és ingerlők voltak, hogy ki sem lehet mondani. Azt is sok lenne elbeszélni, hogy minő áradózással mondotta el az az ur a módját, amivel majd a gépet apránként, észrevétlenül lehet lefizetni. Az öreg asszony megingásának első jele az volt, hogy mondogatta.

— Lásd Veronikám! a ribizlifáink az idén szépen mutatkoznak, meg a korai cseresnyéink is milyen szép.

És annak az urnak fölragyogott a szeme és tovább beszélt, beszélt. — Kicsi kis papirnak irt alá az öreg és a Veronka és hogy még nyomósabb legyen a bizalom, még a sógor is alá írta, akiért fertály óráig tipegett el az öreg asszony a horgasba.

A varrógép ott maradt a Veronkáéknál. Kacérfényes butor a többi kopott szép jószágok között és türelmetlen zajt csapott a kis szobában, mely a mélyeséges csöndhöz volt hozzá szokva. A Veronka próbálgatta, hajlítgatta és okos, ügyes mozdulatokkal vezette alatta a varnivalókat. Kipirult az örömtől és izgatottságtól és az öreg anyja hálálkodott, hogy minő gyors munkát tud végezni. Hanem mindennek dacára volt a gép zörgésében éles követelődzés, mintha enni kért volna és telhetetlen lett volna a kívánsága.

Egyszer aztán hozott a posta levelet. Nem amerikai: volt a fölírás; az esetlen betűk helyett szép, könnyű szálás vonások voltak rajta. A géptörlesztés és a kamatok fizetésére fölszólított

volt. Szerencse, hogy már megérett a gyümölcs; de minden sokasága mellett sem volt, öleg, sőt: a Veronkának elő kellett keresni a kis zacskóját a ruhák közül és ki kellett neki szemegetni az adóra félretett pénzcséket. Ekkor üresen maradt a kis ház és a Veronka szinte érezte, hogy kong körülötte minden és bizonyos nyugalanság izgatta, hogy az ügyei nincsenek a rendes kerékvágásban. . . . Most igazán zörgött a gép és követelődzött és a Veronka erősen dolgozott rajta, hogy pénzcséket teremtsen az adóra.

A kis zacskója csakugyan bizott-tellett, mire jött az adózás ideje, de ugyanakkor megint jött annak a levélnek a pajtása. . . . A kis leány annyira gyenge volt, hogy ilyen izgalmakat sehogyan sem tudott nyugodtan viselni. Kinos, keserves nyugalanságokat állt ki. Ekkor a jó Isten segítségére jött. Amerikából kis pénzecske jött és segítettek a bajon. . . . Tovább, tovább megint csak jöttek a szép írásos levelek és a Veronka mindjobban kétségbeesett. Alig mert a gép mellé túlni, félt tőle és rettegett a zörgésétől. . . . Az öreg asszonnyal úgy húzódtak össze, mint az agyongyötört madárkák és epedő volt az egymásra való nézésük.

Micsoda kínos, kétségbeeső napok voltak ezek! A kis Veronka nem győzött eleget varrni és a rohamos fölszólítások immár fenyegetésekké mentek át. Érezte ekkor, hogy a kis házukra az ítélet van kimondva és hallották a dobnak pörgését és éjszakánként idején érzették, hogy valaki a vánkóst húzza ki a fejük alul. . . . Nem bírták mindemé rettegéseknek a terhét, tanácsot tartottak a rokonokkal és oly zavart volt a beszédjük, mint akiket az ítéletre szólítanak. A kis lány valószággal összezugorodott és a fák szomorúan lönggatták fejüket. A Veronka halvány volt és szép szemei lázban égtek, az öreg asszonyka tipegett

és mint az égő ház előtt szokás, amely menthetetlen, tördelte a kezét.

Pár nap múlva lehetett látni Veronkát, az öreget és a rokont, amint ballagnak le a hegyről a faluba. Szomorú megadás ilt rajtuk és a lecsüngő galyak szánozkoya érintették fejüket.

A községházán-fontos órával ültek az előljárók. Nagy könyveket lapozott a jegyző és fák volt az arca a dologtól és törötték a szemei. A felek a nyújtott padon ültek és mélyeséges gondolatok alatt görnyedeztek. A község Wertheimkasszaja félig nyitva volt, amely várja, hogy mikor tör belé valami ijesztős szó-nesz.

Az öreg, a Veronka, meg a rokon ekkor kopogtattak be. Félős volt a kopogásuk és bent az irodában lehetett érezni, hogy remeg a kéz, amely kopogtat.

Megálltak mind a hárman a jegyző előtt és valami érihetetlen zür-zavaros mondasban mondták volna el valahogy az ügyüket. És a leveleket Veronka letette az asztalra. Halvány volt, mint a lilium.

A leveleket, ahogy forgatta a jegyző, halk pattogása olyan volt a papirosnak, mint az ítéletre való jeladás.

gyszer csak fölnéz a jegyző. Szürös szemei elborulnak, valami méreg vagy szánozkózás féjétől. Azután keresztül szűri a szót a fogaján, végighordozva szemét a három ítéletre váró alakon.

— Szerencsétlenek! Minek irták alá! Micsoda kötelezvények! . . .

Veronka a jegyző íróasztalába kapaszkodott.

— A hódmezővásárhelyi dalárda július hó 15-én városunkba érkezik és itt hangversenyt rendez. *Hauranék* József polgármester a fogadtatás részleteinek megbeszélése végett július 7-én délelőtt 10 órára értekezletet hívott egybe a város háza nagytermébe.

— Egy szomorú levél. Mi Fehérváriak tele vagyunk panasszal a rettenes hőség, az utálatos por miatt. Mennyivel szerencsétlenebbek azonban nálunknál azok, a kiknek egész határát, összes reményeiket egy-két óra alatt letarolta az Isten haragja. Kislángi levelezők szomorú sorokban értesít bennünket az ő községének megrendítő szerencsétlenségéről. Volt reményük, abba kapaszkodtak mind a két kezükkel s ma nincs simmijük, csak az a szomorú bot, a melyre támaszkodva idegen világba indulhatnák. Hétfőn délután a vihar és jég a mi megyénkben tönkretette Vázsony pusztát, onnan áthuzódott Kislángnak, Nagylángnak, Soponyának, Csösznek. Tácot kikerülte, a mit a hatalmasan működő viharágyoknak tulajdonítanak. Majd átsapott Füvenynek, Pötöllének, Bérádnak, Börgöndnek, Dinnyésnek. Szóval letarolta a legszebb reményeket és tönkretette a legedesebb bízodalmat. Kislángról, a nemrég alakult új községről és annak pusztulásáról hadd szóljon a szomorú levél:

— *Kisláng pusztulása.* Rettenetes nagy jég-eső zúdult hétfőn este 7 órakor Kisláng határára, úgy, hogy a szó legszorosabb értelmében leartotta mindent, még a krumplit is kivájtja a földből. A kislángi telepítvényes községet ez a jégverés a tönk szélére juttatta. Nem marad más hátra, mint a legtöbb gazdának a koldusbot öreg napjaira. A szerencsétlenek nem biztosítottak jég ellen, vakmerően bíztak a jó Isten irtalmában, de ő hétfőn este aláírta Kisláng végpusztulását. Nem maradt egy szem vető mag sem, kukoricájukat tövestől kiszakította, vagy ha megmaradt is a földben, ketté törte a jég. Buzát, rozst, zabot, árpat úgy leartatta, hogy a legjobb arató sem tudná oly simára aratni. A nép kétségbe van esve. Itt van fizetés határideje s nincs egy krajcárja sem. Ugy látszik, hogy itt ur a simontornyai zsidó takarékpénztár és az agrár bank lesz nem sokára. Eddig roppant teher nyomta a szegény nép vállát. A teljesen elhibázott alapon történt parcellázás igen nagy terheket rótt a telepítvényesekre. Azután a középületeket is mint iskolát, tanító lakást, község házat stb. saját zsebjéből kell most építeni. Eddig is, magára volt utalva, semmi segítséget nem kapott, tehát majdnem elviselhetetlen volt helyzete s most pedig egészen kétségbeesett. Nem is lehet mást látni az utcákon, mint kétségbeesett alakokat, kik jól tudják, hogy fél év múlva nem vihetnek el innét egyebet magukkal, mint a rajtok levő rongyos ruhájukat, pedig hát közülük nem egy saját szülőfalujában jó módú gazda ember volt. Ide vezet az, midőn a megyei adminisztráció nem törődik egy ily nagy fontosságú eseménnyel, mint a kislángi telepítés is. Nem hiszem, hogy még egy megye legyen az országban, mint Fejérmegye, meg oly közömbösen nézte volna a tés-tén keletkező új községet s tanácsával, az ország törvényeivel segítségére ne sietett volna a tudatlan szegény telepeseknek. De ezek a szegény kislángi telepesek akárhová fordultak, mindenütt elutasították őket azon egyszerű kijelentéssel, hogy a törvény nem ismer Kisláng községét. Hát nem akart a megye ismerni egy virágzásnak induló községet, kénytelen lesz ismerni egy zsidó birtokkal többlet kebelén saját gyermekeit pedig kénytelen lesz látni, mint veszi kezébe a vándor koldusbotot, hogy hiszen egy oly hazát, hol a törvény saját elaltatásával is törődik s jólétét előmozdítani iparkodik. Nálunk mást nem tudnak, mint mindenki fejlődésnek nézi a jó magyar népet, a kinek a kezén csak keresztül megy adás vevés alkalmával a szegény vevő község az államtól le az utolsó kisbíróig. Pedig keresztül megy thindezen s közbeeső közegeken s mindenkitől egy-egy keserű tapasztalással s megüresedett zsebbel jön ki.

Mi azonban merjük őket vizsgálni. A megyei hatóság ellen nem szólunk, eljárásuk

ismeretlen előttünk. De tudjuk azt, hogy van a községnek egy nagylelkű, nemesszívű jóakarója, Zichy János grófnak. Tudjuk, hogy ő nem folyik be a község anyagi ügyeinek közvetlen intézésébe, de jóakarata s különösen nagy befolyása a legmagasabb köröknel semmiesetre sem marad hatástalanul, ha a tönkretett község mellé áll. Mi reméljük a legjobbat.

— *Nyilvános köszönet.* A községi elemi iskolai szorgalmas és jóviseletű tanulóinak évvegi jutalmazásához hozzájárultak: Szekesfehervár sz. kir. város közönsége 80 koronával. A Szekesfehervári Takarékpénztár, dr. Nagelreiter Alajos 40—40 koronával. Fejérmegyei Takarékpénztár, Szekesfehervári Kereskedelmi Bank, Közgazdasági Bank és Takarékpénztár, dr. Eisenbarth Károly 20—20 koronával. Diebala György, Deák Dávid, M. J., Tóth Aladár 10—10 koronával. Dr. Lauschmann Gyula 6 koronával. Takács Jakab 5 koronával. F. B., dr. Schlammadinger Jenő, Paulusz István, T. B. 4—4 koronával. Kováts Ilona 2 koronával. A nemes szívű adakozók fogadják a megajándékozottakat nevében is halás köszönetemet. Szirbek József, igazgató.

— *A Szekesfehervári Kerékpár Egyesület* f. hó 7-én azaz vasárnap tartja házi versenyét Szekesfehervár—Pét között. Indulás d. u. fél 3 órakor a hármashidtól. Távolság 24 kilométer.

— *A pötölli rablójelenség* tettese még mindig nem került kézre. A csendőrség azonban körülbelül biztosan megállapította a tettest, a ki nem más, mint Dolezsár Károly, volt fővenyi csárdai mindenes. A gyilkosnak föltétlenül teljesnek kellett ismerni az összes helyi viszonyokat, magát Magyar is és azt hogy Magyar mikor viszi a pénzt? hogy nem 2-án, hanem kivételesen 3-án; hogy hol tartja? hogy kivételesen a mellékdűlőn megy be; a mely a gyilkosra nézve előnyösebb. A gyilkosnak mindezt előre meg kellett beszélni Magyar Jánossal. Dolezsár két héttel a gyilkosság előtt eltávozott a csárdából. A gyilkosság napján reggel 8 órakor azonban Kosteclik József helybeli vendéglőjében látták Dolezsárt Magyar Jánossal együtt reggelizni és segítve beszélni. 8-tól 11-ig volt ideje Dolezsárnak Pötöllére kimenni s a bűntényre elkészülni. A csendőrség elrendelte a Dolezsár országos körözését. Lapunk szerkesztője három héttel ezelőtt értesítette egyik előfizetőnk, hogy a pozsonymegyei Zavaron egy Koleszár Károly nevű ember alkalmazást keresett Majláth grófnál. Mikor kérdeztek, hogy hova való, kassainak mondotta magát. De amikor Kassáról kérdezték, zavarba jött, nem tudott felvilágosítani adni és azt vallotta, hogy fehérvári. Fehérvárról aztán helyes adatokat mondott. Látván azonban, hogy zavarát észrevették, nem várta be a gróft, hanem megugrott. A gyilkos minden valószínűség szerint ennek az embernek a személyében kell keresni.

Lapunk zártakor értesülünk, hogy a csendőrség Seregélyesen elfogta DOLEZSÁR-t, a ki Dolezsárek, Horváth és Lukács nevekben is szerepelt. Beszállították a helybeli kir. törvényház fogházába.

— *Pusztabetyár.* Megirtuk pár hónappal ezelőtt, hogy Kóbor István sárkereszturi lakost bevádolták kettős házassággért. Simontornyán otthagya a hités feleségét, Sárkeresztúron pedig a jegyzőhöz és az oltárhoz vezette Sabar István gazda Erzsébet nevű leányát. A turpisság kisült s a törvény Kóbor 8 havi fogházra ítélte. Ezt megfellebbezte s ezen a révén szabadságot élvezett. Sabar Erzsébet persze faképnél hagyta, a mi annyira nem tetszett neki, hogy őt is, meg az apját is lelévéllel fenyegette. Közben kitört belőle a kóbor, jobban mondva a zsvány természet. Fehérvártól a vásáran három lovat bíztak rá azokkal megszőkötött és eladta őket, a pénzt pedig elmulatta. Most a kereszturi reniszkekben él. Döbben kivonul s az ebédívők szállímanyát elkobozza és mindent, a mit ér. Valóságos réme a lakosságnak. A napokban megjelent a pusztában s követelte, hogy az asztalon levő Sabar Erzi menjen hozzá vissza. Vagy harminc ember volt körülötte s egy se mert hozzányulni. Végre tegnap az abai és kálozi egyesület csendőrség vette körül. Beleszorították

a tóba. Kóbor bevárta az éjjelt s annak leple alatt úgy elosont, hogy megint üthetik a nyomát. Egész legendák kerengenek már a pusztabetyárról. Az emberek, különösen az asszonyok az utcára se mer már felüben kimenni.

— *A Szekesfehervári Polgári Dalkör* zászlóalapja javára szögmegváltás és felülfizetés címén a következő adományok folytak be: (Folytatás.) 10 koronát utólag: a Dunántúli Dalosszövetség.

5 koronát: Sapkás Károly, Montkó Ferenc, Szabadi László, Wollák Imre, Böhm István és neje, Kostyellik József, Kümmler Béla, Kelemen Béla, Medgyesy József, König Károly, Békffy István, Szabó József, Zalai Mihály, Szekesfehervári Kerékpár Egyesület, Reé István, Grocz Kálmán, Tógl Lajos, Szokolczay Lajos, Lazkovits Béla, Jámber Mihály, Vittendorfer Katalin, dr. Szűts Gedeon, Rehorska Vilmos, Auerbach József, dr. Bárdos József, dr. Kolb Ciprián, dr. Kapossy Endre, dr. Varga Danján, Knitthoffer István, Resanszky Zsófia, Róza és Mariska, Ganzgyári Dalkör, Novák József, Zahajsky György, Veisz István, Debrécsen Városi Dalegylet, Harcsa István, Lipcsy Lajos, Schnetzer Nándor, Szekesfehervári Iparoskör, Vájer György, Reiszter Ottó, Tóth Artur, dr. Holly Géza, dr. Erdősy Bódog, dr. Riffer Géza, Philipp István, Komáromi Rom. Kath. Énekkar, Kiss Géza, dr. Fiath György, Mader Jenő, Keresztes Ignác, Rákossigeti Dal és Zenekör, Schweighardt Veremund (Mór), Molnár Béla, Szekesfehervári Zenekedvelők Egyesülete, Kőrösy Gyula, dr. Reichard Tamás, Mihályi József, Huszár Mariska, dr. Peri Miksa, Schell Mihály, Streit Kiss I. Károly, Marschall Mátyas, Almássy József, Kammel József, Valentovits Mihály, Törzök Pál, Szirbek József, Marschall Lajos, Veihinger Lajos, Pollák Béla, Szabó Ferenc, Pála György, Bory József, Konrad Kálmán, Schlammadinger József, Tomm Béla, Csernay Vilmos, Kleiner Mária, Kováts Antal, Gervein Mihály, Skrivanek Ferenc, Lichtneckert Ferenc, Ifj. Csucs István, Szép Károly, Schmölcz Gusztáv, Horváth István, Hejj Imre, Vértés Jenő, Gánts István, Knazovitzky Elemér, Szilvay János, Varga Ferenc, Laufenauer Ferenc, Szabó József, Balázs György, Sándorovits Testvérek, Kapitány Margit, Stermeczky Imre, K. Nagy Dezső, Szakál István, Marschall Mátyas, Gréber Lajos és neje, Fábian István, Koháry József, Fodor Gyula, Richter József, Tar József, Bottka István, Szalay Károly, Mária Péter, Nyári György, Felső- és Vízivárosi Olvasókör, dr. Bierbauer Viktor, Brassói Dalkör, Gesztesy Andor, Mezőhegyesi Dalárda, Aradi Vagongyári Dalkör Budapesti Polgári Dalkör, Falvay Ferenc, Lipp Rezső, Sztupa János, Feiner Soma, Bandi Ferenc, Jellenek Antal, Glovátz József (Pécs), Filis Miklós, Emehcht János, Bürgermeister György, Lencsés Ferenc, Nemes Pál, Nagy Ignác, Nagy Zsigmond, Kálmán Sándor, Kristóf Károly, Ehrenthal Simon, Richter József, Keszthelyi Iparos Dalkör, Kováts József (Tiszafüred), dr. Kisteley Károly, dr. Kerekes Lajos, Ditrán Károly, Pollák Armin, Simon Sándor, Knezsics Imre, Kováts Károly, dr. Falvay Jenő, Obermayer Imre. (Folyt. köv.)

— *A hitelés próba.* Szegény rátótiakról, a kik valamikor bottal verték agyon a „ketyegő fenét,” nagyon sokat beszélnek. Mindig újabb és újabb dolog sült ki róluk és kerül a világ szájára. Nemrég is hire járt, hogy a derék praktikus előjárók drágállották a só; „há;” söt vették. Egy pár hónapra rá termélt is öles család. Egy napon megkötölték és konstatálták, hogy lám, hiába nevet a bolond világ, a produktum sikerült, mert a zöldjében levő só csipte a nyelvüket. Most legújabbán az történt, hogy kiszáradt az ökrítató kutjuk. Kutat csináltattak tehát az érdemes község a marhalegelőn s hozzá természetesen vályut ünnepélyes átvételére s amin nézdelik, egyszerre megszólal az egyik esküdt:

— Ammondó volnék, hogy a vályu keskeny! Valamire való ökrének nem fér el benne a fej!

Megint nézik, nézdegélik, egyszerre csak az öreg bíró beledugja a fejét a vályuba, meg vissza-kapja s kijelenti:

— Na má, Estók komám, nincs igazságnak! Ha az én fejem befér, íhatik ebből a legnagyobb ökr is!

Es ebbe aztán meg is nyugodtak.

Pofokudó asszonyok. Máté Jánosné bicseki asszony örökös perpatvarban élt szomszéd-asszonyával, Rafael. Karólynéval. A két tüzről pattant asszony; hacskár módját ejthette, belekötött egymásba s könyebb volt lelkének, ha egymás orra alá gyalázkodó szavakat dörgölt. Ez az átkos nyavalya, a veszekedés a napokban a szokottnál nagyobb erővel ütött ki. A két asszony egymásnak rontott, bírokra kelt; s tépázta egymást villogó szemekkel. Máténének még a leánya is segített a birkozásban. A nagy zajra a helyszínen termelt az egyik szép némben, Rafaelnek férjeura, ki Máténének esett eszeveszetteen felesége védelmében s őt a földre teperve irgalmatlanul elnászpángolta. A vérbe fagyott asszony most izgága nyelvének járása után az ágyat nyomja, Rafael uram pedig a kir. ügyészség előtt várja sorsának jóra fordulását.

Hamis koronák. A pénzforgalomban szertint hamis koronások forognak felszínen. Ügyetlen ölből készült pénzek ezek, melyek nem válnak dicsőségére gazielők készítőjének. A rendőrség mindent elkövet, hogy a készítőnek körmére ütessen.

A csengők réme. Böcs uram András bicseki gazduramról szól a nóta. Ő kélmé nagyon ragadós kezű volt, amiből egyszer hozzányult, ne adj isten, hogy az megmaradt volna a tisztas helyén. Böcs uram a csengőt lopta különösen nagy szeretettel s hogy egy kis pénzmaghoz jusson, potom áron adogatta boldog-boldogtalannak, míg végre ő is rá ragadt az enyves pálcára. Aranyos kedélye azonban itt is hű kísérője maradt. Például, mikor ragadós keze miatt a váli járásbírósg vendéglőt tisztelte, a téli hidegben elütölte a kóter szalmazsákját, hogy a komisz hideget könnyebben elviselhesse. Más alkalommal meg hosszúnak találván rabingének ujját, olló hiányában leégette azt. A kedélyes Böcs gazda a napokban vagy 5 rendbeli lopás miatt került a törvény elé. Letagadta volna az égről a csillagokat is, azonban ez neki nem sikerült, s a kir. törvényszék 10 hónapi börtönt vert rá; arra akarván ezáltal kioktatni, ne engedje a magadét, de hagy meg a másét.

Szent Antal tolvaja. Az iszkaszentgyörgyi templomba a napokban berontott valami gazember s mikor senki nem volt a templomban, feltörte a kis oltárnál elhelyezett szent Antalt perselyét, a benne levő összes pénz, 3 kor. 80 fillért zsebre vágta s mint ki jól végezte dolgát, kitarodott a templomból. Könnyebb volt a lelkének; hogy a szegényeknek, kik a perselyből tennétek életüket, kiúthatta a mindennapi kenyeret kezükből. Már oda csak nagy gonoszság kell, ha valaki még az áldott jó szentet is meglopja. Nem viszi el szárazon az ipse!

Holttest a Dunában. Robiczky József adonyi lakos jun. 3-án valami véletlenből kifolyólag a Dunába esett. A szerencsétlenség közepén senki sem volt s így az uszni nem tudó ember, rövidesen a habok alá merült. Nehány napig hiába keresték az öreget, csak néhány napra a vízbehullás után adta elő. Németh István adonyi molnár a Duna közepéből a partnak tartott s e közben egy hullát látott uszni a habok tetején. Azonnal felismerte, hogy a holttestem Robiczky József hullája és kivonszolta a partra.

Apró tolvaj. Nem sok gondot fordíthatnak jó szülei a kis 10 éves Gyurkovics Borcsa leányukra. A huncut kis lány behatolt Hajdu Istvánné, pázmándi asszony lakására s onnét furfangos módon 30 koronát kilopott. A kis csitri épen ki akart sompolyogni a szobából, mikor Hajduné asszony a szobába toppant s nyakon csípte. Előbb megleckézettette és elnászpángolta, majd feljelentette a helybeli kir. ügyészségnek, melynek hivatása most némileg pótolni az elmulasztott szülői kötelességeket.

SZIGETI fényképészeti és festészeti műintézet: Sz.-Fehérvár, Kossuth-utca 9. Budapest, IV. Kristófürdő 6.

Nagyítások bármely kis kép után életnagyságú olaj-, aquarell- vagy pastell-képekben.

Minden csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnapokon személyesen eszközlöm a felvételeket. Kitépő tisztelettel Szigeti.

Szülőhegyi kisebb olcsó lakást keresek. 6—8 hételre a Fehérvári hegyen szép, árnyas helyen. Ajánlatokat az ár megjelölésével alábbi címre kérek R. I.-né, Budapest, VIII. Nap-u. 28. szám.

Iskolai értesítők.

I. I.

Főgimnázium.

Egy évi komoly és fegyelmezett munkának külsőjében és belsejében komoly és fegyelmezett beszámolója ez az értesítő. Az antikulturális — mert antikeresztény — irányzatok idejében kétszeresen becsesek nekünk azok az intézmények, amelyek katolikus apáink szelleméből fakadva a katolikus kultúra őrtüzeit ápolják és a nemzet személynét egészséges szellemmel telítik.

Eme nemzetmentő munka az első vonás, az intézet működési térépén. Ez a munka nemcsak a rendes tanítási keretekben mozgott, mint az ismeretek keresztény közlése, hanem erős indításokkal külön is belekapaszkodott a fiatal szívekbe a Mária kongregáció révén, melynek lelkes és buzgó vezetője, dr. Varga Damján minden alkalmat felhasznál, hogy az ifjúságot a nagy eszmények becsülésére és a szerintük való kialakásra megtanítsa.

Az intézet munkásságának második fővonása az ismereteknek, a tudománynak becsületes és szakadatlan közlése. Erről nemcsak a részletes tanterv tesz bizonyosságot, hanem az a körülmény is, hogy az intézet szertárában, a tanári és ifjúsági könyvtárban, murmonokban évről évre gyarapodás észlelhető. Világos jelé ez annak, hogy a fehérvári gimnázium némi marad intézmény, mint imitt-amoitt sajnos tapasztalhatjuk, hanem megvan benne az energikus törekvés, folyton előre törtetni a tökéletesedés vágányán.

Harmaidik vonása végre a múlt év történetének a nagyarányú jótékonyág. A jótékonyág minden formában megvan a karitatív jelentősége, — a tanuló ifjúság segélyezése azonban kétszeresen fontos most, amikor a keresztény magyar fajt irtózatossal szorítja le az intellektikus térről, s szorítja ki iskoláinkból, egyeteminkről egy idegen faj világos veszedelmére a keresztény magyar eszméknek. Csak az összegzet írjuk ide az értesítő 75. oldaláról: „Tanintézetünk tanulói az 1906—8. iskolai évben ösztöndíjakban, jutalmakban, könyvekben, tandíjelengedésben, kegydíjakban, ételmezésben és a

segélyző egyesület révén 13290 k. 58 fillért élveztek.”

Az intézetbe beiratkozott 375 tanuló, vizsgálatot tett 338, közülük római kath. volt 287. A felekezeti, és a zsidók kis arány számmal voltak képviselve. Legtöbb tanulót adott a tiszti viselői és kisiparos osztály (170). Az év végén érettségi vizsgálatra jelentkezett 22, közülük elbuktott 1, jelesen érett 3. Dr. M.

Anyakönyvi statisztika.

1907. évi június hó 27-től július hó 6-ig.

Születés. Született: 14 törvényes fiú; 15 leány; 0 törvénytelen fiú, 0 leány; ezekből halvaszületett törvényes fiú 1, leány 0, törvénytelen fiú 0, leány 0. Összesen 30.

Halálozás. Elhalt: 14 fi, 8 nő; ezekből 7 éven aluli törvényes fiú 4, leány 2, törvénytelen fiú 0, leány 0, 7 éven felüli fi 10, nő 6. Összesen 22.

E szerint a születés a halálozást 8-al mulja felül.

Elhaltak. Peresztegi Horváth György, r. k. kisbirtokos, 73 éves, Kecskeméti-sor 15. — Szili János r. k. férj szabad tanonc 18 éves, Palota-utcai 31. — Károly Julianna, r. k. 41 éves, Szt. György kórház. — Özv. Csérki Józsefné, Kökény Anna, r. k. 67 éves, Erzsébet-utca 20. — Zsinóki József r. k. 6 perces, Serégyesi-ut. — Özv. Halasi Istvánné, Fülöp Julianna, r. k. 87 éves, Erzsébet-utca-sor. — Hausherr Ferenc r. k. postafőosztályvezető tiszti, 33 éves, Palota-utca 20. — Trombitás Ödönné, Guttman Erzsébet, r. k. 34 éves, Széchenyi-utca 14. — Lukács Mihály r. k. népszámszó 40 éves, Szarazsátrak. — Pintér Katalin r. k. 6 éves, Felsőkirálysor 15. — Micheller János r. k. kir. törvényes íróda igazgató, 56 éves, Serégyesi-ut. — Lenécs Istvánné, Egyed Anna, r. k. 46 éves, Szador-utca 43. — Kovács Lajos ev. ref. hegypásztor, 37 éves, Demkőhegy 77. — Budai Anna r. k. 20 napos, Rác-utca 26. — Wróbel József r. k. 1 hónapos, Schmidt-féle téglatelep. — Szép József ev. ref. kérégető, 56 éves, Alsókirálysor 30. — Lukács László ev. ref. 18 hónapos, Vásár-tér 28. — Szabó Mihály r. k. 4 év. segéd-fűtő, 30 éves, Öreg-utca 28. — Alapi Salamon Mihály báró vármegyei árvászeiki ülnök, r. k. 51 éves, Kégl György, utca 10. — Langmár János, r. k. 6 órási, Almássy-telep. — Virág István János, r. k. kisbirtokos, 35 éves, Sütő-utca 30. — Farádi Szabó Teréz r. k. háziasszony, 25 éves, Forgó-utca 14.

Kihirdetések.

Schlesinger Jenő ír. 30 éves nőten, üzletvezető fűszerkereskedőnél, Szegszárd és Rosenspitz Zsófia ír. 28 éves hajadon, Szekesfehérvár.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. Gy. Bicske. Végtelenül sajnáljuk, hogy a csordakuti gyilkosság nem bucsú alkalmával történt. Mi nem tehetünk róla. Bennünket így informáltak s a hogyan nekünk beadták, mi úgy adjuk vissza. Ha nekünk arra is volna időnk, hogy még a falusi és pusztai bucsuk időpontját is figyelemmel kísérjük irigylendő urak volnánk, sokkal nagyobb azoknál, a kik az újságokat csak olvassák és szűdják, de a megcsinálásához nem járulnak. Mennyivel jobban örülnénk, ha a kritikus sorok helyett idejében alapos, részletes leírású kaptuk volna a jelzett esetnek. Ennyi fáradsággal az is megtörténhetett volna. Mi egy kitűnő tudósítással gazdagabbak, ön pedig egy kis mérgeledéssel szegényebb lett volna.

KRAUSZ MIKSA fűszer-, festék és lisztkereskedő
Szekesfehérvár, budai-uti sorompónál.

Üzlet megnyitás!

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy a budai uti sorompónál levő, néhai Novák Béla üzletházát megvettem és ugyanott

vegyes kereskedést nyitottam.

Tömeges és előnyös bevásárlásaimnál fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy a raktárban fekvő, mindenféle fogyasztási cikket jutányosabban és jobb minőségben árusíthatom, mint bármelyik versenytársam.

Főtörekvésem leend, hogy pontos és lelkiismeretes kiszolgálással vevőim összes igényeit kielégítem.

Szives pártfogását kéri

KRAUSZ MIKSA

Kék köt és raffiát kivételes olcsó áron adom.

Bevásárlásokat mind a városban, mind a szülőhegyre haza szállítom.

Kávé, cukor, sajt, szármű, petróleum és lisztet a legjobb minőségben árusítom.

NIGRIN

LEGJOBB CIPŐCRÉM

szép fényt ad és tartóssá teszi a bőrt. A NIGRIN egészségi szempontból is ajánlható, a mennyiben nem tömi el a bőr lukacsait s nem akadályozza a láb párolgását.

ST. FERNOLENDT, Bécs
cs. és kir. udvari szállító.

Mindenütt kapható!

Godám!
Végre egy gyorsan és biztosan ható tyukszem-szer
Cook & Johnsons
amerikai szabadalmazott
tyukszem-gyűrű

1 darab 20 fillér, 6 drb. 1 K. Postán 20 f. portó.
Kapható a birodalom minden gyógyszerárában,
valamint orvosság- és drogériákban stb.

Báró Kozmitza — (ezelőtt —
Máttoni-féle
budai
Király-késérűvize
AZ
Erzsébet-Sósfürdő
főforrása.
enyhe hashajtó.

KOCSIFÉNYEZŐ és NYERGES

üzletemet a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom.

Raktárt tartok mindennemű ruganyos hintókból és különböző üzleti kocsikból. **Javításokat** a leggyorsabban és jutányos árban készítek.

Hirtling Pál kocsigyártó,
Székesfehérvár, Tolnai-utca 13.

HIRDETÉSEK

jutányos áron felvétetnek a kiadóhivatalban, Szent-István-tér 1. sz.
SZÉKESFEHÉRVÁR.

Hirdetmény!

**A KÖZGAZDASÁGI BANK és TAKARÉK-
PÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG**

Takarék és Folyószámla betétek után 1907. július
1-től kezdődőleg

4½% kamatot

térít meg és a tőkekamatadót sajátjából fizeti

az igazgatóság.

Intézeti kelengyék

már most megrendelhetők

SCHUBERT és SCHLÉSINGER
áruházában

hol a legjobb anyagból,
célszerű összeállításban

éppúgy leányok, mint fiúk részére
olcsó árak mellett készülnek.

Mintákkal, olcsó költségvetéssel
szívesen szolgálunk!

Szabott, olcsó árak!

Készpénzfizetésnél 5% engedmény!

Schubert és Schlésinger

Székesfehérvár, Nádor-utca.

A szőlő

OIDIUM

betegsége ellen

az évek óta kipróbált legjobb szer a

DR. ASCHENBRANDT-FÉLE

Rézkénpor.

Ára Budapesten:

50 kilogrammos zsákokban á kilogramm
50 fillér; 10 es 20 kilogrammos zsákok-
ban, 54 fillér, valamint 2 kilogrammos
dobozokban á kilogrammonként 55 fillér.

Használata olcsóbb mint a kénporé, mert
kevesebb kell belőle; biztosabb, mert a lomb-
hoz tapad, a szél le nem fújja.

A szőlő érését sietteti, a termés minőségét
javítja!

A rézkénpor egyúttal a peronospora
ellen is mentesíti a szőlőt, s így rézkén-
porozás után az első esetleg a harmadik
permetezés elmaradhat. Ez pedig lényeg-
es költségmegtakarítás!

Számos magyar gazda bizonyítványa
kivánatra megküldetik!

Megrendelésüket elfogad a

„Magyar Mezőgazdák Szövetkezete”

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz.

A por kapható és megrendelhető:

Karl József és fiánál Székesfehérvár,
Szigethy Testvéreknel Székesfehérvár.